

EVOLUȚIA CONȚINUTULUI COMPETENȚELOR ÎN KINETOTERAPIE

EVOLUTION OF COMPETENCES IN PHYSICAL THERAPY
PROFESSION

Marcu Vasile¹, Ciobanu Doriana²

Key words: physical therapy, professional competences, evolution

Cuvinte cheie: kinetoterapie, competențe profesionale, evoluție

Abstract. Professional competence represents the capacity of applying, transferring and combining knowledge and skills in diverse situations and work environment, in order to achieve the activities requested by workplace, at a certain qualitative level, specified in occupational standards. Therefore, professional competence means interweaving and harmonious use of knowledge, skills and attitudes, in order to obtain the expected results at the workplace. **Means.** For this paperwork were analyzed certain materials elaborated by specialties commission at national level, such as: ENPHE chart competences, Declaration from Bologna of European Ministry of Education. **Results.** Physical therapist exert it's competences in different areas (eg. musculoskeletal system, nervous system, cardiovascular, respiratory, genitourinary, psychiatric, pediatric, geriatric, etc.) which are based on groups of disabilities or target groups in different working conditions (e.g. privat sector hispital, rehabilitation centers, sanatoriums). **Conclusions.** Professional competences for physical therapy and special motricity specialization are those which gives to the worker minimal standards of performance so that will allow him to practice and transcensal competences obtain minimal standards for practice.

Rezumat. Competența profesională reprezintă capacitatea de a aplica, a transfera și a combina cunoștințe și deprinderi în situații și medii de muncă diverse, pentru a realiza activitățile cerute la locul de muncă, la nivelul calitativ specificat în standardul ocupational. Așadar, competența profesională presupune îmbinarea și utilizarea armonioasă a cunoștințelor, deprinderilor și atitudinilor în vederea obținerii rezultatelor așteptate la locul de muncă. **Mijloace.** Pentru realizarea acestei lucrări s-au analizat materiale întocmite de comisiile de specialitate de la nivele național, precum, harta competențelor descrisă de ENPHE, precum și Declarația de la Bologna a Ministerului European al Educației. **Rezultate.** Kinetoterapeutul își exercită competențele în diferite arii (de exemplu sistemului musculoscheletal, sistemul nervos, cardiovascular, respirator, uro-genital, psihiatrie, pediatrie, geriatrie, etc.) care au la bază grupuri de disabilități sau grupuri țintă în diferite condiții de lucru (de exemplu domeniul privat, spital, centre de reabilitare, sanatorii). **Concluzii.** Competențe profesionale pentru specializarea kinetoterapie și motricitate specială: Competențe profesionale care să-i "acopere" standarde de performanță minimale pentru exercitarea profesiei și Competențe transversale în vederea obținerii unor standarde minimale de exercitare a profesiei.

Introducere

În domeniul managementului resurselor umane, precum și în contextul educațional, autori diferiți și-au expus punctele de vedere privind definiția competenței. Conceptul a determinat apariția unor confuzii și interpretări greșite.

Competența are caracter normativ, referindu-se la calitatea actului și niveluri de cunoaștere.

¹ Profesor asociat, Universitatea din Oradea, Departamentul de Pregătire și Perfecționare a Personalului Didactic

Autor corespondent: vmarcu@uoradea.ro

² lector universitar, Universitatea din Oradea, FGTS, Departamentul de Educație Fizică, Sport și Kinetoterapie

Performanța unei competențe se măsoară în comportamente specifice. Este un concept holistic care include cunoștințe, priceperi și atitudini. [1] Din punct de vedere dinamic, pe de o parte este esențial să se facă o distincție clară între cele trei elemente sau componente esențiale ale competenței, și pe de altă parte derivarea criteriilor de performanță care se concentrează asupra acțiunii, implicând interferarea componentelor. [2]

Există o distincție clară între „competențe” și „rezultatele învățării”. Cele din urmă de referă la conversia competențelor într-o curiculă, unde se dobândesc componente ale competenței, sau în care se formează competențe la un anumit nivel de suficiență sau experiență. Rezultatele învățării sunt (sau ar trebui să fie) înscrise sistematic într-un cadru educațional. Ele se pot referi al o parte a unui modul, la un modul, un semestru sau un an academic. Rezultatele învățării pot fi formulate de asemenea, ca rezultat al educării continue și a învățământului de durată. Acestea accentuează aspectul de proces de orientare a competenței, așa cum este descris în îndrumarul de la novice la expert. [3]

Cunoștințele sunt acele informații pe care deținătorul unui post trebuie să le aibă pentru a înțelege mai bine ceea ce trebuie să facă (know-how). Cunoștințele sunt nuanțate de experiențele și cunoștințele anterioare, dar și de calitatea și accesibilitatea informațiilor.¹

În cadrul conceputului competențelor se face frecvent diferență între competențele generale și specifice, unde:

- **Competențele specifice** sunt în relație cu competențele necesare practicării profesiei. Este foarte important să se înțeleagă că lista competențelor specifice folosite în educație poate fi mult mai completă decât o listă folosită în profesie sau de către comitetul de înscriere. Acest lucru se bazează pe faptul că majoritatea programelor educaționale, nu numai că doresc să-și pregătească studenții pentru o anumite profesie, ci doresc de asemenea să le ofere, printr-o linie educațională vastă, o mare varietate de posibilități în alegerea unei cariere.
- **Competențele generale** au scopul de a pregăti studenții pentru a putea fi încadrați în muncă și pentru a putea activa în societate.

Competențele se mai pot grupa după cum urmează:

- *competențe cognitive* – vizează utilizarea teoriei și a conceptelor, precum și a capacităților de cunoaștere dobândite prin experiență;
- *competențe funcționale* (deprinderi sau capacități de utilizare a cunoștințelor într-o situație de muncă dată) – sunt acele competențe pe care o persoană trebuie să le aibă atunci când acționează într-un anumit domeniu de activitate, context de învățare sau activitate socială;
- *competențe personale* – vizează capacitatea adoptării unei atitudini și/sau comportament adecvat într-o situație particulară;
- *competențe etice* – presupun demonstrarea anumitor valori personale și profesionale.[3]

Competența profesională reprezintă capacitatea de a aplica, a transfera și a combina cunoștințe și deprinderi în situații și medii de muncă diverse, pentru a realiza activitățile cerute la locul de muncă, la nivelul calitativ specificat în standardul ocupațional. [3] Așadar, competența profesională presupune îmbinarea și utilizarea armonioasă a cunoștințelor, deprinderilor și atitudinilor în vederea obținerii rezultatelor așteptate la locul de muncă. [4]

În 1921 – dr. **FELIX** introducea “Gimnastica medicală” în planul de învățământ al primei instituții de învățământ superior de educație fizică și sport din România (ONEFS, INEFS, ICF, INEFS, ANEFS, UNEFS).

Competențe preconizate și realizate:

Capabilitatea de a utiliza exercițiul fizic în scop profilactic, terapeutic și de recuperare în vederea păstrării, asigurării și întăririi sănătății.

Obiective propuse:

- să fie capabili (absolvenții) să depisteze atitudinea corectă și deficitară a corpului
- să conceapă programe de exerciții pentru asigurarea atitudinii corecte a corpului și pentru corectarea atitudinilor deficiente
- să organizeze și să aplice sistematic programe de exerciții pentru recuperare medicală
- să evalueze corect starea de sănătate funcțională a organismului omului.

Au predat academicienii: Reiner, Onicescu, Ulmeanu, Adrian N. Ionescu, și alții. Adrian N. Ionescu a trecut la introducerea în planurile de învățământ (anii 1955 - 1970) a “*Culturii Fizice Medicale*” cu următoarele mijloace:

a). Mijloace proprii:

1. Gimnastica medicală
2. Masajul

b). Mijloace ajutătoare: exerciții fizice luate din gimnastică, joc, sport, turism și dans

c). Mijloace asociate: factorii naturali de călire (apa, aerul, soarele), factorii igienici și alimentația

Competențe formate:

- acreditarea specializării *Cultură fizică medicală* (la București până în 1971 și la Oradea până în 1983)
- capacitatea de a concepe și aplica programe specifice de exerciții pentru corectarea deficiențelor fizice și pentru recuperarea funcțională în toate afecțiunile / bolile clinice cunoscute

Obiective preconizate:

- să cunoască bine corpul omenesc și necesitățile de mișcare ale acestuia
- să evalueze funcțional corpul omenesc
- să stabilească obiective operaționale pentru recuperare
- să selecteze și să aplice programe de exerciții pentru orice dizabilitate, deformare, boală, sindrom sau afecțiune a corpului
- să colaboreze cu echipa de recuperare medicală

Din 1991 – s-a acreditat specializarea: KINETOTERAPIE

- Astăzi, această specializare există practic, la toate facultățile de educație fizică și sport din România

- Există numeroase (peste 20) de programe de studii masterale acreditate
- Există numeroși (peste 30) doctori și doctoranzi (peste 40) în domeniul

Educație Fizică și Sport, cu teme din Kinetoterapie (majoritatea sunt absolvenți de kinetoterapie)

- Există o Federație Română a Asociațiilor de Kinetoterapie (cu 6 asociații profesionale)

– membru cu drepturi depline a Confederației Mondiale de Kinetoterapie (WCPT), FRAK este membru a E-WCPT și membru fondator al Federației Francofone de Kinetoterapie și al Federației Balcanice de Kinetoterapie

- **există domeniu de licență în kinetoterapie.**

Denumirea actuală a specializării:***Kinetoterapie și motricitate specială*****Ocupații COR:**

Profesor de Cultură Fizică Medicală:	226406
Kinetoterapeut:	226405

Noi ocupații propuse pentru COR:

- Profesor kinetoterapeut
- Ergoterapeut (cu studii universitare)
- Antrenor pentru handicapați (cu studii superioare)
- Instructor educator în învățământul special
- Asistent de cercetare în kinetoterapie
- Educator în unități pentru handicapați
- Instructor – educator în unități pentru handicapați
- Coordonator complex de recuperare

Competențe profesionale pentru specializarea kinetoterapie și motricitate specială:

conform <http://www.rncis.ro/application1/faces/page/qualifications/anexa5>

(Se intră la “Calificări”, la “Kinetoterapie și motricitate specială”, la “Rezumat” și la “Detalii ale calificării”)

1. Competențe profesionale care să-i “acopere” standarde de performanță minimale pentru exercitarea profesiei:

- elaborarea unui program de intervenție kinetică
- selectarea conținuturilor, mijloacelor specifice
- realizarea unui algoritm de evaluare și diagnoză a nevoilor de intervenție kinetică
- alcătuirea, aplicarea și monitorizarea unui program de intervenție kinetoterapeutică
- realizarea unui program de intervenție kinetoterapeutic
- exercitarea rolului managerial al kinetoterapeutului

2. Competențe transversale în vederea obținerii unor standarde minimale de exercitare a profesiei:

- Identificarea adecvată a elementelor legate de responsabilitate și deontologice profesionale
- Identificarea rolurilor profesionale la nivelul unei echipe multidisciplinare
- Conceperea unui plan de dezvoltare profesională conform standardelor evolutive ale profesiei.

Kinetoterapeutul își exercită competențele în diferite arii (de exemplu sistemului musculoscheletal, sistemul nervos, cardiovascular, respirator, uro-genital, psihiatrie, pediatrie, geriatrie, etc.) care au la bază grupuri de disabilități sau grupuri țintă în diferite condiții de lucru (de exemplu domeniul privat, spital, centre de reabilitare, sanatorii, etc). Anumite competențe sau componente pot fi accentuate în funcție de specificul ariei de intervenție. De exemplu, în cazul intervenției în aria copilăriei, este esențială cunoașterea diferitelor aspecte ale dezvoltării în această fază, în cazul unei persoane care dorește să intervină efectiv.

Un kinetoterapeut antrenează atât persoane sănătoase, cât și persoane cu incapacități și grupuri cu nevoi speciale în ceea ce privește condiția lor fizică și mentală. Kinetoterapeutul este capabil să promoveze un stil de viață sănătos cu privire la principiile ergonomice, nutriție, activitate și relaxare; consultă și motivează persoane să-și asume responsabilitatea și să coopereze activ.

Ca și principiu, clientul (și persoanele care sunt imediat implicate) trebuie să fie capabile să ia decizii de unul singur. În anumite cazuri (și în situații conflictuale) kinetoterapeutul trebuie să ia decizii în locul persoanei, sau să propună decizii de luat în echipă. În acest caz, kinetoterapeutul caută să realizeze un echilibru între nevoile emancipatorii pentru independență ale clientului și nevoia de intervenție profesională directă a sa. Competența este importantă în domeniul prevenirii riscurilor și promovării sănătății. Implică în primul rând un rol de sfătuitor (consilier) și antrenor.

Kinetoterapeutul își desfășoară activitatea într-o manieră corectă, potrivit principiilor de integritate, acuratețe, obiectivitate, tratament corect, și transparență a regulilor și normelor etice. Vulnerabilitatea anumitor grupuri de clienți și sensibilitatea sau complexitatea anumitor

chestiuni cere empatie și o corectă și delicată abordare a situației, având în vedere echivalența dintre sistemul clinetului și cel de îngrijire a sănătății.

Kinetoterapeutul își asumă cât mai mult posibil o poziție neutră în asigurarea îngrijirii sănătății, și asigură informații obiective fără a impune propria viziune și opinie clientului sau persoanelor din jur. Bunăstarea clientului este în centrul atenției sale. Competența se exprimă prin aducerea în acord, în contextul valorilor și normelor unei persoane, codul profesional, și drepturile și obligațiile clienților, sistemul clientului, corpul profesional și societatea. Dacă kt, în căutarea armoniei dintre aceste elemente, întâlnește prea multe elemente contradictorii, atunci acest lucru ar trebui să fie discutat și clientul trimis în final la alți profesioniști, asigurându-le sprijinul necesar.

Ca și profesionist, kinetoterapeutul este atent la funcția și scopul comisiei etice, și asupra asumării de responsabilități individuale și colective. Acest lucru ar trebui să se întrevadă în felul în care el vede problemele, trage concluzii, și le rezolvă într-o manieră coerentă. Făcând aceasta, el acționează ca și un profesionist, membru al unei echipe și manager al calității. [4,5,6,7]

Referințe bibliografice

- [1] Nagelsmith, L. (1995). Competence: an evolving concept. *Journal of Continuing Education in Nursing*, 26(6), 245-248
- [2] Antoon Ven, Andre Vyt (2007), *The Competence chart of the European network of physiotherapy in higher education*, Garant Publishers
- [3] Benner, P. (1984), *From Novice to Expert*, Menlo Park, Calif.: Addison Wesley
- [4] Consiliul Național de Formare profesională a Adulților (2995), Ghid practic al evaluatorului de competențe profesionale, sursa:
<http://www.anc.gov.ro/uploads/ghid%20practic%20al%20evaluatorului/ghid-eval-cp.pdf><http://legislatiamuncii.manager.ro/a/3654/ce-sunt-competentele-profesionale.html>, 16 Mai 2011, accesat în data de 06.03.2013
- [5] European Council (1997) - *The Luxembourg process*.
[http://www.eurofound.europa.eu/areas/industrialrelation/dictionarydefinitions/LOUXEMBOURG PROCESS.htm](http://www.eurofound.europa.eu/areas/industrialrelation/dictionarydefinitions/LOUXEMBOURG_PROCESS.htm)
- [6] European Council (2000). *Lisbon European Council, presidency conclusion*.
http://www.lawproject.org/Phase_1/Project/Lisbon_European_Council%202000-Presidency
- [7] European Ministers of Education (1999). The Bologna declaration.
http://www.eua.be/fileadmin/user_upload/files/EUA1_documents/OFFDOC_BP_bologna_declaration.1068714825768.pdf